

СУ «Георги Измирлиев» - Горна Оряховица

адрес: гр. Горна Оряховица, ул. «Ангел Кънчев» 17, тел: директор - 0618/6 02 64; канцелария - 0618/6 02 66
email: info-300216@edu.mon.bg, director@sugizmirliev.eu, web: http://sou_gizmirliev.jlsoft.eu

УТВЪРЖДАВАМ: /п/

Криси Аврамова

Директор на Средно училище „Георги Измирлиев“, Горна Оряховица

ПЛАН ЗА ЗАЩИТА ПРИ БЕДСТВИЯ НА ПРЕБИВАВАЩИТЕ В СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ГЕОРГИ ИЗМИРЛИЕВ“

Планът за защита при бедствия на Средно училище „Георги Измирлиев”, гр. Горна Оряховица е разработен на основание чл. 36, ал. 1 от Закона за защита при бедствия.

Планираните мерки за защита при бедствия на персонала и учениците в училище се базират на прогнозирането на възможните рискови фактори за обекта и последиците от тях. Те са резултат от анализ на: географското разположение на СУ „Георги Измирлиев”; изградената инфраструктура; състоянието на комуникациите и реалните възможности за действие на ръководството и персонала при бедствия или извънредни ситуации.

СУ „Георги Измирлиев” е разположено в кв. „Пролет”, гр. Горна Оряховица, в близост до търговски комплекс „Макс Марк”. На север граничи с улица „Никола Петров”, на изток – с ул. „Ангел Кънчев”, на юг – с ул. Балатон”, на запад – с ул. „Вичо Грънчаров”.

В Горна Оряховица има ЦСНМП, РСПАБ, звено на „Гражданска защита ” с необходимата техника и персонал за оказване на помощ при БАК.

Строителна характеристика на училището:

- обща площ – 2 244 кв. м;
- застроена площ – 3 484 кв. м;
- незастроена площ – 10 356 кв. м;
- брой на сградите – 1;
- основен корпус – пет етажа;
- подземен етаж – маза и складове;
- първи етаж – партер, канцеларии, кабинети, физкултурен салон, плувен басейн, склад, ученически стол;
- втори етаж- учителска стая, дирекция, канцеларии, класни стаи;
- трети етаж- учебни стаи, библиотека, склад;
- четвърти етаж- компютърни зали, класни стаи;
- пети етаж- компютърни зали, класни стаи;
- таван - изолиран, достъпен.

Степен на пожароопасност съгласно изискванията на РСПАБ: 32 000

Тип строителство: съгласно чл. 123 от Наредба № 5 от 21.05.2001 година

Наличност на скривалище – един брой с три входа, вместимост 1000 души.

Скривалището се ползва от: ученици, учители и служители от СУ „Георги Измирлиев”.

Брой работещи и пребиваващи в училището - 1035 човека.

Общ брой работещи: 88 в т.ч. 76 педагогически и 15 непедагогически специалисти. От тях:

- администрация: 3 човека;
- първа смяна: 943 ученици;
- втора смяна: няма;
- дневна смяна: 385 ученици на целодневно обучение;
- нощна смяна: няма;
- през почивните дни: няма;
- охрана – през деня: 1 охранител;
- максимален брой пребиваващи: 1035 човека.

I. Рискове за обекта съгласно общинския план за защита при бедствия

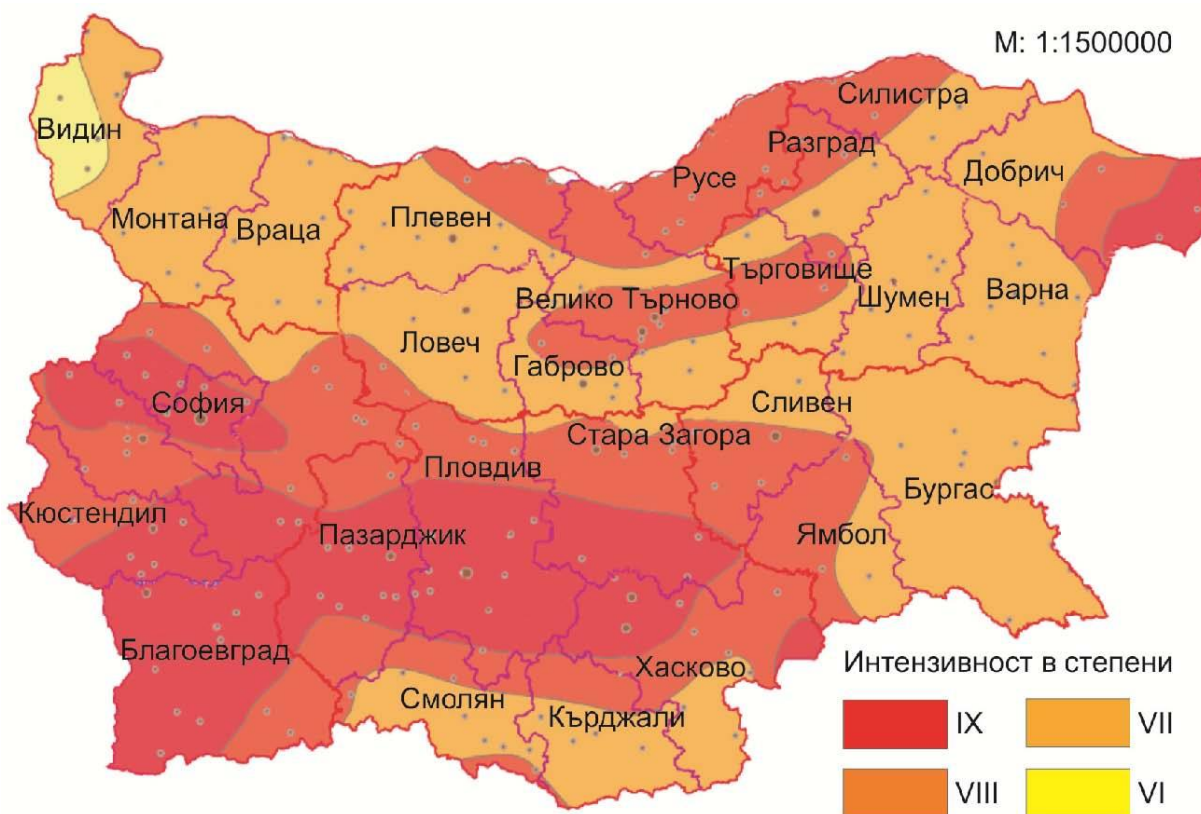
Територията на община Горна Оряховица се намира в район, където периодически могат да възникнат стихийни бедствия, причиняващи различни по размер щети и човешки жертви. Най-характерни от тях са: земетресения, наводнения, заснежавания и поледици, пожари епидемии по хора и животни.

1. Земетресения

Според сеизмичното райониране на страната, територията на област Велико Търново попада в района на Горнооряховската сеизмична зона с интензивност VIII степен по скалата на Медведев-Шпонхойер- Карник.

През 1913 година е станало катастрофално земетресение с магнитут 7,0 и интензивност IX степен по МШК. Зоната на разрушение е обхванала 1000 кв.км. и са активирани много свлачища. Град Горна Оряховица и град Велико Търново са силно пострадали от разрушенията има и жертви. В гр. Велико Търново силно е пострадала сградата на Първа гимназия, сега Хуманитарна гимназия „Св. св. Кирил и Методий”.

През февруари и декември на 1986 година станаха 2 броя сравнително силни земетресения с епицентър с. Асеново, община Стражица и магнитут 5,2 и 5,7. Загиват 2-3 човека, но над 1000 сгради в гр. Стражица и околните села са напълно разрушени или тежко пострадали. Освен активирането на свлачища са наблюдавани и пясъчни вулкани.

2. Снежни бури, поледници и обледявания

Важен фактор, определящ дали снеговалежът има бедствен характер, е скоростта на натрупване на снега. Понякога натоварванията от падналия сняг са толкова големи, че се разрушават покриви, а в отделни случаи и цели съоръжения. Снеговалежите могат да имат бедствен характер главно в населените места, където възпрепятстват, а често и блокират напълно всички видове транспорт за различни периоди от време и причиняват значителни проблеми в снабдяване на населението с храна, осигуряване на медицинско обслужване, прекъсване на електрозахранването и водоснабдяването.

Ниските температури са причина за обледеняването на електропроводите и други открити комуникационни линии.

Вследствие на усложнената метеорологична обстановка и обилния снеговалеж и снегонавявания е възможно образуване на големи преспи, което би затруднило комуникацията на СУ „Георги Измирлиев”, както и подходът и изходът от него. Това в най-голяма степен представлява опасност, ако на обекта възникне аварийна ситуация, за овладяването на която ще е необходима външна намеса.

Снегонавяванията могат да изолират обекта и да затруднят получаването на външна помощ при необходимост. Основна задача на персонала е да поддържа достатъчна степен на проходимост в подходите и изходите на сградата.

Най-често се получава заледяване на подходите и изходите към СУ „Георги Измирлиев” , поради което ще бъде затруднено придвижването на автомобили и снабдяването на СУ „Георги Измирлиев“ с храна и осигуряване на медицинско обслужване. Възможни са проблеми с електрозахранването и водоснабдяването.

3. Пожари

Пожарите в сгради с масово пребиваване на хора се причиняват основно от човешка дейност – неспазване на технически мерки за безопасност и неизправни технически съоръжения, работещи без контрол от оплителни уреди, палене на открит огън и по-рядко от природни явления – мълнии.

Възникване на пожар в района на обекта е възможно при:

- късо съединение в електрическата инсталация на сградата;
- аварии в електрическите уреди, при непозволено използване на нагревателни уреди или открит огън;
- аварии в електрическите уреди при претоварване на електропреносната мрежа;
- в резултат на мълния при нарушена мълниезащита;

Пожар може да се получи и в резултат на термично въздействие от високата температура, отделена при пожари, протичащи извън територията на обекта, но в опасна близост до него.

Основна опасност при евентуално възникване на пожар представляват секторите съдържащи леснозапалими и пожароопасни материали, но такива в училището няма (са обезопасени).

Пожар може да възникне и в резултат на пожар в съседен обект и ако същият не бъде овладян и потушен, съществува опасност от евентуалното му прехвърляне на територията на Средно училище „Георги Измирлиев“.

Опасност представлява и отоплението на природен газ. При авария е възможно изтичане на газ и съществува опасност от запалване и взривяване.

В училището има изградена пожароизвестителна система (ПИС).

Захранването на обекта с питейна вода за битови и противопожарни нужди се осъществява от ВиК „Йовковци“. В застроената площ на сградата има изградени 18 бр. пожарни кранове.

Възникването на пожар ще застраши живота и здравето на пребиваващите в училището и обслужващия персонал. Ще доведе до сериозни затруднения в нормалната работа и временно прекратяване на дейността на Средно училище „Георги Измирлиев“. Това ще изиска предприемането на специални мерки. За предотвратяване на пожари, в резултат на мълнии, са инсталирани 8 броя гръмоотводи на покрива на сградата.

Училището е снабдено с 50 броя пожарогасители от следните видове: 19 водни, 17 прахови, 14 с въглероден диоксид, както и 4 броя ПП одеало - Тежък тип, разположени и обозначени в съответствие с действащите нормативни документи.

4. Радиоактивно замърсяване в резултат на авария в АЕЦ „Козлодуй“ или трансграничен пренос на радиоактивни вещества.

При авария в АЕЦ „Козлодуй“ област В.Търново не попада в 30-километровата зона за аварийно планиране, но по всяка вероятност ще попадне в зона на строг контрол. Въпреки това ще е необходимо провеждане на мероприятия за защита - временно укриване в приспособени за целта помещения, йодна профилактика, раздаване и използване на индивидуални средства за защита и провеждане на дезактивационни мероприятия.

В зависимост от метеорологичната обстановка при средногодишна скорост на вятъра от 2 m/s радиоактивното замърсяване ще достигне до границите на областта след около 16 до 17 часа при възникване на надпроектна радиационна авария в АЕЦ „Козлодуй“. При необходимост, вследствие на усложнена обстановка СУ „Георги Измирлиев“; може временно да преустанови дейността си.

II. Мерки за защита на пребиваващите

1. Мерки за защита на децата при земетресение:

Ако първият трясък е по време на учебен процес:

- запазване на спокойствие и овладяване на паниката сред учениците;
- преместване на учениците далече от прозорци, външни стени и тежки предмети които могат да се преобърнат;
- прикриване на учениците под чиновете, носещи колони, касата на врата и други безопасни места до преминаване на труса;
- ако трясъкът е по време на междучасие - овладяване на паниката и запазване на спокойствие сред учениците в коридорите на сградата.

След преминаване на първия трясък:

- събиране на информация за състоянието на сградата и наличието на повреди и разрушения;

- определяне на маршрути за безопасно извеждане на учениците от сградата;
- бърза организация за евакуация на учениците по определените маршрути и мястото за събирането им за извършване на проверка;
- отключване на резервните изходи;
- изключване на електрозахранването;
- спиране на водоподаването;
- изключване на парното и газоподаването за него;
- извеждане на учениците по класове на определеното място в парк „Николай Панайотов”;
- пренасяне, ако има пострадали;
- уведомяване на Дежурния по общински съвет за сигурност за провеждането на евакуацията на учениците и персонала;
- проверка на всички ученици;
- при нужда – искане на първа долекарска помощ на пострадали и транспортирането им до болнично заведение;
- разпускане на учениците и прекратяване на учебните занятия.

Работата на СУ „Георги Измирлиев” се възобновява след проверка изправността на сградата от правоспособни специалисти в комисия назначена със заповед на Кмета на Община Горна Оряховица.

2. Мерки за защита при снежни бури, поледици и обледявания

Директорът на СУ „Георги Измирлиев” предупреждава персонала при прогноза на ХМС към БАН за обилни снеговалежи или поледици;

- почистване на натрупалия сняг и осигуряване на безопасен подход към сградата на училището за ученици и персонал;
- опесъчаване;
- осигурява се необходимия режим на работа на водните и отоплителни инсталации;
- проверява се наличността и състоянието на инструментите за снегопочистване и ако е необходимо, се осигуряват допълнителни инструменти;
- предвид опасността от токови удари или пълно спиране на електрозахранването, директорът организира и контролира изключването от електрическата мрежа на уреди, чувствителни към токови удари – компютри, асансьори и др.;

- Непрекъснат контрол на работата на отоплителните котли и при нужда коригира работата им – възстановява работата им, ако е прекъсната, при спиране на електричеството следи да няма изтичане на газ, възстановява електромагнитния изключвател при възстановяване на електричеството и др.;
- При невъзможност за придвижване до местоживеене, се организира настаняването на учениците и персонала в подходящи условия и изхранването им до осигуряване на възможността за завръщането им по домовете;
- Организира се осигуряването на лекарска помощ при необходимост.

3. Мерки за защита при пожари

При възникване на пожар:

- съобщава се на ЕЕНСП – тел.112 и на директора на училището;
- в зависимост от обстановката се известяват други ведомства – електроразпределителна компания „Енерго- про“, ВиК „Йовковци“, Овергаз и др.;
- организира се евакуация на ученици, учители и служители от зоната на пожара на безопасно разстояние;
- изключва се електрическото и газозахранването на сградата на училището, където е възникнал пожара;
- започва гасене на огнището на пожара с наличните пожаротехнически средства за първоначално гасене на пожари;
- оказва се първа помощ на пострадалите;
- директорът на училището подпомага с информация органите на ПБЗН, след тяхното пристигане;
- осигурява се достъп до огнището на пожара и източниците за вода на специализираната техника на РСПБЗН- Горна Оряховица.

При пожар е възможно отделяне на токсични вещества, прах и сажди. За предпазване на персонала и посетителите в обекта се поддържа резерв от индивидуални средства за защита – противогази: 1200 броя, които са достатъчни да обезпечат учениците и персонала на училището – Приложение 7.

4. Мерки за защита при радиоактивно замърсяване в резултат на авария в АЕЦ „Козлодуй” или трансграничен пренос на радиоактивни вещества

При радиоактивно замърсяване в резултат на авария в АЕЦ „Козлодуй” или трансграничен пренос на радиоактивни вещества:

- класните ръководители получават противогази за учениците от своите класове от домакина срещу подпис в издавателна ведомост;
- разпределят индивидуалните средства за защита /противогазите/ по размери на лицевата част за всеки ученик и изготвят издавателна ведомост /може да се извършва извън работно време/;
- събиране на всички ученици и издаване на противогазите на учениците, а за по-малките издаването ще се осъществи в присъствието на родител;
- прекратяват се всички дейности на открито;

При решение на Общински съвет за сигурност учебните занятия да продължат ще се извърши следното:

- херметизация на врати, прозорци, отдушници, климатици с цел недопускане навлизане на радиоактивни вещества в помещенията;
- забранява се метенето в училището, а се забърсва с мокри кърпи;
- осигуряват се необходимите количества повърхностно-активни вещества /веро, прах за пране и др./. Извършва се периодично почистване на подовете в училището с вода и почистващ препарат с цел да не се вдига прах;
- в сградата се влиза след почистване /изтупване/ на горните дрехи и се определя място за тяхното съхранение без да се внасят в учебните помещения;
- в кухненския блок се предлагат само бутилирана вода и консервирани храни;
- вода от водопроводната мрежа ще се използва само за измиване;
- издаването на таблетки калиев йодид ще се извърши от медицинско лице само след изрично разпореждане на РЗИ - Велико Търново;
- движението извън сградата ще се извършва само с индивидуални средства за защита.

III. Разпределение на задълженията и лицата за изпълнение на предвидените мерки.

Всички предвидени в т. II мерки за защита на учениците при всички видове бедствия се разпределят, като се вменяват на определен служител от училището.

Пример: При земетресение

- прикриване на учениците по време на труса – отговорник е учителят, провеждащ съответния учебен час;

- извеждане на учениците от класната стая – учителят, провеждащ съответния учебен час;
- дежурни учители по стълбището, за да се предотврати блъскане и въвеждане на ред при напускане на сградата - учител по физкултура или класен ръководител, непедagogически персонал;
- изключване на газта, водата и тока – огняр и майстор по поддръжката.

IV. Ресурси, необходими за изпълнение на предвидените защитни мерки

Защитна мярка	Вид имущество	Количество		Къде се намира?
		необходимо	налично	
Снегочистване	гребла	8 бр.	8	В склад/партер
Заледяване	Луга/сол	50 кг	50 кг	В склад/партер
Радиоактивно замърсяване	ДП-1; ДП-2 и ГП	890	900	В склад

Складът с наличното имущество се намира в партера на училището, а противогазите в склад до котелното отделение на нов физкултурен салон. Ключове от помещенията се намират при домакина на училището. Отговорник за раздаване на имуществото от склада е домакина на училището, подпомаган от класните ръководители.

V. Време за готовност за реагиране на лицата по раздел III.

- в работно време незабавно;
- в извънработно време – до 40 минути явяване на работното място.

VI. Начина на взаимодействие със съставните части на единната спасителна система.

Телефони за връзка при бедствие:

- ЕЕНСП – 112;
- Дежурен по Общински съвет за сигурност – 0888 66 39 33;
- телефони за връзка с Районното полицейско управление - 0618-6-00-40.

Лица, които имат задължението да извършат обаждането: Директор на училището

Криси Аврамова

Директор на СУ «Георги Измирлиев»

ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Списък на служителите работещи в СУ «Георги Измирлиев», запознати с Плана за защита при бедствия. Приложение №1

2. Таблица със сигналите за ранно предупреждение и оповестяване на населението при бедствия. Приложение №2

3. Примерен протокол от провеждане на тренировка по изпълнение на Плана за защита при бедствия. Приложение №3

4. Примерен протокол от проведено обучение на персонала за защита при бедствия. Приложение №4

12. Макросейсмична скала за определяне силата на земетресенията (Медведев-Шпонхоер-Карник-1964) Приложение №5

СИГНАЛИ за ранно предупреждение и оповестяване на населението на територията на Република България

Сигналите за ранно предупреждение и оповестяване на населението на територията на страната са:

- „Национален сигнал за тревога“;
- „Национален сигнал за край на тревогата“;
- „Въздушна опасност“;
- „Отбой от въздушна опасност“.

Те се разпространяват и излъчват посредством:

- Националната система за ранно предупреждение и оповестяване при бедствия чрез акустични сирени;
- Подсистема на автоматизираната система за оповестяване на ГД ПБЗН чрез електромеханични сирени;
- Програмите на БНТ, БНР, операторите на радио и телевизионни програми с национално и регионално покритие;
- Радио-ретранслационните възли / уредби, инсталирани в населените места;
- Локалните автоматизирани системи за оповестяване, експлоатирани в потенциално опасните обекти.

Видът и акустичните характеристики на посочените сигнали са дадени в таблицата.

№	Наименование на сигнала	Описание	По какво се предава	Бележки
1.	„Национален сигнал за тревога“	Непрекъснат вой от акустични сирени с продължителност 3 мин. със скокообразно изменение на честота от 700 до 1000 херца с	Акустични сирени в градовете: София, Варна, Бургас, Русе, Плевен, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Пловдив и Монтана.	Излъчва се при бедствие, а два пъти в годината - на 1 април и 1 октомври - за тренировъчни тестове.

		период на повторение 8 секунди.		
2.	„Национален сигнал за край на тревогата”	Непрекъснат вой от акустични сирени с продължителност 3 минути с честота 450 херца.	Акустични сирени в градовете: София, Варна, Бургас, Русе, Плевен, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Пловдив и Монтана.	Излъчва се след преминаване на опасността от бедствието, а два пъти в годината - на 1 април и 1 октомври - за тренировъчни тестове.
3.	„Въздушна опасност”	Непрекъснат вой от акустични и електромеханични сирени с продължителност 3 минути с плавно изменящ се звук през 15 секунди с честота от 100 до 450 херца.	Акустични и електромеханични сирени на територията на цялата страна.	Излъчва се при необходимост и ежегодно на 2 юни за отдаване на почит на Христо Ботев и на загиналите за свободата на България.
4.	„Отбой от въздушна опасност”	Непрекъснат вой от електромеханични сирени с продължителност 3 мин. с честота 450 херца.	Акустични и електромеханични сирени на територията на цялата страна.	Излъчва се след преминаване на опасността от въздушно нападение.

ПРОТОКОЛ
(примерен образец)

Днес 20.... г. в изпълнение на заповед №/.....20.... г. на управителя (изп.директор)..... на (име на обекта), съгласно чл.36, ал.2, т.2 от Закона за защита при бедствия (ЗЗБ), се проведе тренировка на персонала по изпълнение на Плана за защита при бедствия на пребиваващите.

Тема на тренировката:
(Пример: "Действия на ръководството и персонала при земетресение")

Цел на тренировката: да се подобрят уменията и се повиши готовността за действие на работещите при (земетресение, пожар, наводнение, хим. замърсяване, радиационна авария в АЕЦ»Козлодуй»).

Тренировката се проведе от часа до часа на територията на

В тренировката взеха участие бр. работници и служители от (етаж, отдел, сектор, аварийната група на обекта..... и др.)

Бяха отработени следните учебни въпроси:

1. Оповестяване на персонала
2. Оценка на обстановката
3. Провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи-практическо изпълнение.

Тренировката премина в следния ред: (описват се основните мероприятия според Плана за съответното бедствие)

- (Пример: При усещане на земетресението дежурния охранител уведомява директора. Директорът организира евакуацията на работещите и посетителите в обекта след преминаване на първия трус.)
- (Евакуацията на работещите в обекта бе обявена чрез (локална сирена, звънец, обхождане на стаите от дежурния охранител, по телефона.....)

- (Евакуацията от сградата завърши за минути. Персоналът се събра на сборния пункт за евакуация, където бе извършена проверка на излезлите откого се прави проверката???) и резултата бе докладван на директора.
- (След края на евакуацията аварийната група извърши обход в сградата за търсене на пострадали и установяване на щетите)
- (Описват се и други специфични мероприятия за обекта – спиране на газ, електричество, помпи и др.)

След отработване на учебните въпроси, ръководителят обяви край на тренировката.

На проведения анализ ръководителят направи разбор на действията и поведението на служителите при изпълнение на поставените задачи и даде (отлична, много добра, добра, задоволителна, слаба) оценка на действията на персонала и аварийната група и направи следните изводи:

- При изпълнение на практическите действия участващите притежават съответните умения и навици за справяне с възникналата извънредна ситуация в обекта;
-

Като слабост в организиране и провеждане на тренировката може да се отчете, следното:

-
-

(Пример: - при излизането си служителите не се събраха на Сборния пункт; не се спазваше схемата за евакуация; Плана за защита при бедствия не е актуализиран своевременно в съответствие с настъпилите кадрови промени, промени в актуалните наименования и телефони за връзка на регионалните структури, нормативната база и т.н.)

Изготвил протокола:

(.....)

Ръководител на тренировката:

(.....)

.....20..... г.

гр. (с)

ПРОТОКОЛ
(примерен образец)

Днес 20...г. в изпълнение на заповед №/.....201..г. на *управителя*
(изп.директор)..... на
..... (*име на обекта*), съгласно чл.36,ал.2, т.5 от
Закона за защита при бедствия (ЗЗБ), се проведе обучение на персонала за защита при
бедствия на тема:
с учебни въпроси:

1.
2.
3.

Занятието се проведе от часа до часа в
.....

На занятието присъстваха бр. служители от
.....(*отдел, сектор, аварийната група на обекта..... и др.*)

Ръководител на обучението
на длъжностВ

Лектори:

1.
(*име и фамилия, длъжност, организация*)
2.
(*име и фамилия, длъжност, организация*)
3.
(*име и фамилия, длъжност, организация*)

Изготвил протокола:

(.....)

Ръководител на обучението:

(.....)

.....20.....г.

гр. (с)

**МАКРОСЕЙЗМИЧНА СКАЛА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА
СИЛАТА НА ЗЕМЕТРЕСЕНИЯТА
(МЕДВЕДЕВ-ШПОНХОЕР-КАРНИК – 1964 г.)
МШК-64**

I СТЕПЕН	<p>Незабележимо. Не се усеща от хората.</p>
II СТЕПЕН	<p>Едва забележимо. Разтърсването може да бъде усетено само от отделни хора, намиращи се в покой в постройките, особено по високите етажи.</p>
III СТЕПЕН	<p>Слабо. Земетресението се усеща от малцина, намиращи се в зданията. Разтърсването е подобно на това, което се усеща при преминаване на лек автомобил: полюшване или леко треперене. Много слабо разклащане на висящи предмети, по-силно на високите етажи.</p>
IV СТЕПЕН	<p>Усеща се от по-голяма част от населението. В зданията трусят се усеща от мнозина, на открито от отделни хора. Някои се пробуждат от сън. Наподобява сътресение от тежко натоварен камион. Не поражда уплаха. Прозорци, врати и съдове звънят, мебелите треперят, подове и стени скърцат, висящи предмети се люлеят леко.</p>
V СТЕПЕН	<p>Силно. Трусът се усеща от всички в зданията и мнозина на улицата. Някои хора се изплашват и избягват на открито. Голяма част от хората се събуждат. Разтърсването прилича на удар, предизвикан от падане на тежък предмет в къща. Свободно окачени предмети се люлеят, някои предмети се преместват или падат. Вратите и крилата на прозорците се отварят и затварят с удряне. От напълнени отворени съдове може да се изплиска течност. Рядко се образуват тънки пукнатини в мазилката на паянтови и стари здания.</p>
VI СТЕПЕН	<p>Изплашващо и причиняващо леки повреди на зданията.</p>

	<p>Усеща се от всички хора в постройките и на открито. Много хора, намиращи се в здания, се уплашват и побягват навън. Отделни хора губят равновесие. Съдове, книги и други малки предмети падат. Възможно е движение на тежка мебел. Домашните животни са силно обезпокоени. Малки камбани звънят. Дървета и стълбове забележимо се клатят. Във всички здания са възможни тънки пукнатини в мазилката и откъсване на малки парчета от нея, както и пукнатини в комини и падане на част от тях. Възможни са промени в дебитите на извори, единични свличания по стръмни склонове, образуване на пукнатини във влажни почви.</p>
<p>VII СТЕПЕН</p>	<p>Повреди в зданията.</p> <p>Настъпва обща тревога – болшинството са уплашени и побягват навън, много хора трудно се удържат на крака, усеща се и от водачите на автомобили в движение. Повалят се и се преместват предмети, във водните басейни се образуват вълни и водата се размътва. Дебитът на изворите се изменя. Кладенците изменят водното си ниво. Отделни случаи на свличания по речни брегове и крайпътни участъци. Постройките с подсилена конструкция и дървените къщи получават дребни пукнатини върху мазилката и се откъсват малки парченца от нея. Постройките с печени тухли, панелни сгради, постройките с носеща конструкция получават малки пропуквания на стените и комините и срутване на част от последните. Каменните и кирпичени постройките получават тежки повреди – големи пропуквания на стените и срутване на част от комините. Звънят големи камбани. Могат да се нарушат съединителни части на тръбопроводи. Дървета и стълбове се клатят силно.</p>
<p>VIII СТЕПЕН</p>	<p>Тежки повреди на здания и паника.</p> <p>Изпитват безпокойство даже хора, управляващи превозни средства. В зданията се премества и понякога преобръща тежката мебел, част от висящите лампи се повреждат. Постройките с подсилена конструкция получават малки пропуквания на стените, пукнатини в комините и срутване на част от тях. Много от обикновените тухлени здания получават повреди като срутване на комините, големи пук-</p>

	<p>натини в стените, някои от тях могат да получат частични обрушвания. Много от селските постройки от кирпич и камък получават разцепване на каменните основи, част от зданията се срутват. Нарушаване на връзки в тръбопроводи. Ограничени срутвания край пътищата и реките. В почвата се появяват пукнатини, възможни са и в асфалта. Променят се дебитата и нивото на водоизточниците.</p>
IX СТЕПЕН	<p>Всеобща паника сред хора и животни, всеобща повреда на зданията и много разрушения.</p> <p>Широки и дълги пукнатини в терена. Чести свличания и сривания на земни маси. Появяват се или пресъхват извори. В отделни случаи се изкривяват железопътни релси и повреди на пътните платна. Паметници и колони се повалят. Постройките с подсилена конструкция и дървените къщи получават всеощи пукнатини върху стените, до разрушаване на конструктивни възли и срутване на части от зданията. Постройките с печени тухли, панелни сгради, постройки с носеща конструкция претърпяват повреди, като част от сградите се срутват. Някои сгради се разрушават до основи.</p>
X СТЕПЕН	<p>Значителни до пълни разрушения на повечето сгради.</p> <p>Разкъсвания и изкривявания на подземни тръбопроводи. Изкривявания на ж. п. релси. Пътните платна добиват вълниста повърхност. Широки пукнатини и разкъсвания на почвата, големи каменопади и движение на свлачища. Образуват се нови езера. Възникват сериозни повреди в бентовете, насипите, язовирите, както и тежки повреди на мостовете.</p>
XI СТЕПЕН	<p>Унищожавашо.</p> <p>Невъзстановими повреди се получават и в най-добре конструирани здания, подземни и наземни съоръжения. Значителни деформации на земната повърхност, разкъсвания и разломявания с метрови амплитуди. Повсеместни обрушвания на земни и скални маси.</p>
XII СТЕПЕН	<p>Променящо земния пейзаж.</p> <p>Всички сгради са унищожени. Повърхността на земята претърпява дълбоки преобразувания. Образуват се водопади, реките променят направленията и руслата си, изчезват и се появяват водоеми.</p>

Практически важни потенциални ефекти и последствия от земетресение при различна степен сеизмична интензивност (ефектите и последствията при по-висока интензивност включват всички изредени за предходната степен):

6-та степен по скалата на Медведев-Шпонхоер-Карник (МШК) – поява на необходимост от мерки за опазване на обществения ред (“изплашващо” въздействие)

7-ма степен по МШК:

- повишен риск от автопроизшествия по време на труса;
- къси съединения по електропреносната мрежа по време на труса;
- в планински райони: нарушена проходимост в участъци от пътни платна и ж. п. трасета;
- ранени хора (очаквани единични случаи)

8-ма степен по МШК:

- трудно контролируемо поведение на хора и животни;
- висок риск от автопроизшествия, както по време на труса, така и след него;
- ранени, възможни са и смъртни случаи;
- пожари в ограничени размери;
- прекъсване на електроподаване, евентуално и на телефонни линии;
- активизиране на свлачища;
- напълно непроходими участъци на транспортни артерии (свличания и слягания на почва, срутвания на скални късове и др.);
- възможни технологични аварии;
- възможни аварии по тръбопроводи

9-та степен по МШК:

- наличие на пожари, наводнения;
- смъртни случаи;
- прекъснато електроснабдяване на големи територии;
- възможни прекъсвания на водо и газоподаване;
- напълно неизползваеми транспортни артерии;
- опасност от епидемии;
- наложителна необходимост от медицинско обслужване, подслони, завивки, храна, вода, осветителни и отоплителни прибори.